

Список використаних джерел:

1. Лозинська Т. М. Національний продовольчий ринок в умовах глобалізації : [монографія] / Т. М. Лозинська. – Х. : Магістр, 2007. – 272 с.
2. Тарасюк О. Б. Державне регулювання забезпечення продовольчої безпеки країни / О. Б. Тарасюк // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 10 (136). – С. 58–63.
3. Шкаберін В. М. Продовольча безпека як основа формування та розвитку аграрної політики держави / В. М. Шкаберін // Держава та регіони. Серія : Державне управління. – 2005. – № 1. – С. 119–124.
4. Немченко В. В. Продовольча безпека України / В. В. Немченко // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія : “Економічні науки”. – 2012. – № 4 (70). – Том 2. – С. 179–183.
5. Власов В. І. Глобальна продовольча безпека / Власов В. І. – К. : ІАЕ, 2001. – 506 с.
6. Гойчук О. І. Продовольча безпека : [монографія] / О. І. Гойчук. – Житомир : Полісся, 2004. – 348 с.
7. Олійник В. О. Сучасний стан та механізм реалізації державної продовольчої політики України / Олійник В. О. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-1/doc/2/08.pdf>
8. Сучасна земельна політика України / А. Д. Юрченко, Л. Д. Греков, А. М. Мірошніченко, А. В. Кузьмін. – К. : Інтертехнологія, 2009. – 260 с.
9. Латинін М. А. Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання : [монографія] / М. А. Латинін. – Х. : Магістр, 2006. – 320 с.

УДК 336:339

Т. С. Тоцька, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри державної служби та митної справи Академії митної служби України
А. В. Аршиннікова, курсант Академії митної служби України

**НЕДОЛІКИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ
МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ**

Досліджено питання забезпечення ефективності державного митного контролю. Виділено проблемні питання визначення митної вартості, окреслено коло прогалин, що потребують правового врегулювання. Розкрито зміст типових помилок митниць під час застосування методів визначення митної вартості та запропоновано шляхи їх виправлення.

Ключові слова: митна вартість імпортованих товарів; державне регулювання; митний контроль; методи визначення митної вартості; заниження митної вартості; “цінова база”; коригування митної вартості.

The article deals with the issues of efficiency of public customs control. Problematic issues in determining the customs value are highlighted, the scope of gaps requiring regulation are set. The contents of typical errors of customs in the application of methods of determining the customs value are discovered and the ways to solve them are considered.

Key words: customs value of imported goods; customs; public administration; methods of determining the customs value; the customs value of understatement; “price base”; adjustments to the customs value.

© Т. С. Тоцька, А. В. Аршиннікова, 2014

Постановка проблеми. До пріоритетних завдань органів доходів і зборів належить ефективний контроль митної вартості товарів з метою забезпечення повного і своєчасного надходження до бюджету належних сум митних платежів, а також захисту економічних інтересів вітчизняних виробників від недостовірного декларування митної вартості імпортованих товарів. Проблема недостовірного декларування митної вартості товарів в Україні являє за своїми масштабами загрозу економічній безпеці країни. Відповідно до Публічного звіту за 2013 рік Міністерства доходів і зборів України за результатами розгляду первинних скарг збільшено суму грошових зобов'язань на 209,3 млн грн [1].

Формування теоретичних засад державної зовнішньоекономічної політики та її практичного втілення в життя є об'єктивною необхідністю входження України у світове співтовариство як рівноправного суб'єкта міжнародних економічних відносин. Боротьба із заниженням митної вартості – це не тільки фіскальна функція митних органів, вона пов'язана з необхідністю розв'язання ще однієї проблеми: забезпечення ефективності роботи митних тарифів. Адже у разі введення тих чи інших ставок імпортного тарифу на деякі ввезені товари розглядаються різні чинники, в тому числі баланс ринку між внутрішнім виробництвом і наповненням його імпортними товарами. А оскільки експерти під час розробки економічних розрахунків спираються на реальну вартість товарів, то у випадку, якщо вартість знижується, встановлений тарифний захід не працює, а отже, не вирішується проблема балансу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над дослідженням питань митної вартості товарів працювали: В. Альміз, І. Бережнюк, І. Баланова, В. Ващенко, А. Войцещук, С. Волосович, О. Гладилін, О. Гребельник, І. Герчикова, Ю. Грачова, Н. Діденко, Т. Дроздова, О. Єгоров, С. Ківалов, С. Коляда, Т. Курило, О. Малярєвська, В. Науменко, І. Остапенко, П. Пашко, В. Суворов, С. Терещенко, Т. Тоцька, Г. Хабло та інші автори [2–9].

Проте праці перерахованих авторів мають або переважно теоретичний, або суто прикладний характер, недостатньо враховують вимоги, які об'єктивно склалися за умови глобалізації та інтеграції світової спільноти. Це не дозволяє безпосередньо застосувати результати їх досліджень для вдосконалення управління процесом визначення та контролю митної вартості. Разом з тим аналіз теоретичних і методичних розробок, практичних рекомендацій з питань визначення та контролю митної вартості свідчить про наявність ще дуже великого кола спірних і не вивчених питань. Зокрема, теоретичні й практичні аспекти державного регулювання порядку визначення та контролю за митною вартістю потребують уточнення й деталізації. Нині потребують окремої уваги визначення основних понять, положень та функцій державного регулювання митної вартості, існує низка невирішених проблем, пов'язаних із недосконалістю законодавчого та нормативно-методичного забезпечення митної вартості на різних рівнях управління.

Метою статті є виділення основних проблем під час визначення митної вартості, розгляду справ у сфері митної діяльності в адміністративних судах та обґрунтування пропозицій щодо їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Однією з основних передумов успішного регулювання українського товарного обміну в процесі митного контролю та його оформлення є правильне визначення митної вартості товарів. Зокрема, як зазначив В. В. Суворов (начальник відділу аналізу і контролю визначення митної вартості Управління митної вартості, класифікації товарів та заходів регулювання ЗЕД Департаменту митної справи) під час засідання Громадської ради при Міністерстві доходів і зборів України 19 липня 2013 р. [1], питання митної вартості до сьогодні залишається надзвичайно актуальним, оскільки митна вартість є базою оподаткування, і з метою усунення суб'єктивного фактора під час митного оформлення товарів готується проект Закону України “Про внесення змін до Митного кодексу

України” в частині визначення митної вартості товарів. Норми законопроекту спрямовані на усунення неточностей та можливих розбіжностей у тлумаченні норм законодавства, що сприятиме мінімізації людського фактора. Окрім того, під час митного контролю та митного оформлення товарів у різних країнах світу використовується система аналізу ризиків. В Україні така система також працює, зокрема при визначенні митної вартості. Тобто є конкретні критерії, за якими оцінюється ризикованість операції стосовно достовірності заявленої митної вартості. Виявлення ризиків не означає, що така операція здійснюється з порушенням вимог законодавства, а лише визначає додаткові методи контролю, які необхідно здійснити для перевірки достовірності заявлених відомостей. Проблеми визначення митної вартості мають міжнародний характер.

Нині основу системи митної оцінки, найбільш поширеної в міжнародній практиці і прийнятої всіма країнами – членами Світової організації торгівлі (СОТ), становить Угода про застосування статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (далі ГАТТ, 1994 р.) [2]. У тексті ГАТТ (ч. 2 ст. 7) визначено: “Оцінка імпортованого товару для митних цілей повинна базуватися на дійсній вартості ввезеного товару, який обкладається митом, або аналогічного товару і не повинна базуватися на вартості товару національного походження чи на довільній і фіктивних оцінках”. Отже, проблема оцінювання товарів для митних цілей стала одним з важливих напрямків багатосторонніх торгових переговорів.

Під час прийняття рішень щодо визначення митної вартості особливо гостро стикаються інтереси учасників зовнішньоекономічної діяльності, з одного боку, та співробітників органів доходів і зборів – з іншого. Перші прагнуть до зниження митної вартості, що дає їм можливість отримувати додаткові прибутки та цінові переваги над конкурентами, а другі покликані контролювати рівень митної вартості з метою недопущення порушень порядку митного оформлення та для забезпечення повноти стягнення платежів до державного бюджету. Саме тому митна вартість є однією з найважливіших проблем у митній справі та управління нею.

Згідно зі ст. 57 Митного кодексу України визначення митної вартості товарів, які імпортуються в Україну, може здійснюватися з використанням 6 методів.

Основним є метод визначення митної вартості товарів за ціною договору щодо товарів, які імпортуються (вартість операції). У разі неможливості визначення митної вартості товарів, які імпортуються в Україну, за основу може братися ціна, за якою оцінювані ідентичні або подібні (аналогічні) товари були продані в Україні не пов'язаному з продавцем покупцеві. При цьому кожний наступний метод застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування попереднього методу.

Проте на практиці органами доходів і зборів не виконується послідовний перехід від одного методу визначення митної вартості до іншого. Відповідно Верховний Суд України 14 травня 2013 р. (справа № 21-130a13), відмовляючи Східній митниці у задоволенні заяви про перегляд судового рішення касаційної інстанції, вказав, що при визначенні митної вартості товару за шостим (резервним) методом, митний орган відповідно до вимог ст. 57 Митного кодексу України повинен мотивувати у рішенні про визначення митної вартості товару причини неможливості застосування послідовно попередніх п'яти методів.

Аналогічна правова позиція викладена Верховним Судом України у постановях від 21.01.2011 (справа № 21-56a10), від 07.02.2011 (справа № 21-76a10), від 14.11.2011 (справа № 21-213a11), від 06.02.2012 (справа № 21 418a11), від 03.07.2012 (справа № 21-197a12).

Отже, висновок судів щодо правомірності дій відповідача стосовно визначення митної вартості товару за шостим методом без послідовного застосування попередніх п'яти, як це встановлено ч. 5 ст. 57 Митного кодексу України, а також без обґрунтування неможливості

їх застосування, є помилковим і таким, що не відповідає вимогам чинного законодавства, які регулюють такі відносини.

Таким чином, вищенаведена судова практика підтверджує, що митні органи у рішенні про визначення митної вартості товарів зобов'язані обґрунтувати неможливість застосування кожного з попередніх методів, у тому числі неможливість визнання заявленої декларантом митної вартості за основним методом.

Сутність даного методу полягає в тому, що основою для визначення митної вартості визнається контрактна вартість товару, тобто ціна угоди, фактично сплачена (або підлягає сплаті) за ввезений товар. У більшості випадків ціна операції визнається митними органами як основа для визначення митної вартості. Законодавець, визначаючи метод за ціною угоди як основний, передбачає при цьому з боку учасників зовнішньоекономічної угоди сумлінність під час укладення контракту (договору), визначення його умов, а також розумність і достовірність у разі встановлення ціни угоди. Слід зазначити, що подібний принцип узгоджується і з правилами, встановленими міжнародними угодами, а саме: пред'являються вимоги до митної адміністрації про застосування справедливої, однакової і неупередженої системи оцінки товару в митних цілях, одночасно акцентується увага на тому, що заходи щодо її реалізації необхідні для запобігання використанню довільної і фіктивної митної вартості з боку учасників ЗЕД [3; 4].

На практиці митні органи досить часто зустрічаються з масштабною фальсифікацією договорів (контрактів), інвойсів та інших товаросупровідних документів. Недостовірне оголошення митної вартості ввезеного товару, як правило, впливає з недостовірного оголошення відомостей про передбачений товар, а саме [9]: країни відправлення та походження, транспортного засобу під час відправлення та на кордоні, митниці на кордоні, за описом товару (відсутність точної вказівки моделі, марки, сортності та інших відомостей про товар), за кодом УКТ ЗЕД, за вагою бруто і нетто тощо.

Базовим принципом у світовій комерційній практиці є те, що під ціною угоди для цілей митної оцінки розуміється ціна, сформована при нормальному перебігу торгівлі за умов повної конкуренції. Передбачається, що ціна операції ринкова і на її формування не вплинули ніякі комерційні, фінансові та інші фактори й умови, як зазначені, так і не зазначені в контракті. Ціна вважається адекватною в тому випадку, коли вона забезпечує покриття всіх витрат плюс прибуток, який відповідає звичайному прибутку фірми, отриманому за тривалий період часу (наприклад, на середньорічному рівні) у разі продажу товарів того ж класу або виду. У цьому випадку можна зробити висновок про те, що ціна операції не схильна до якогось впливу.

Відхилення ціни угоди в ту або іншу сторону від наявної у митного органу цінової інформації про вартість товарів, аналогічних з оцінюваними, слугує підставою для виникнення сумнівів у митного органу в її достовірності та призначення необхідних перевірних заходів.

Водночас треба зазначити, що згідно з рішенням від 17 вересня 2013 р. Комісії з питань митної справи, практично усі звернення суб'єктів ЗЕД, які були опрацьовані, містять скарги на те, що основним методом визначення митної вартості є так звана "цінова база". Тобто під час визначення митної вартості митники орієнтуються не на об'єктивні показники, цінову інформацію та додаткові документи, а застосовують індикативні ціни (таблицю). Проблеми під час митного оформлення товару виникають не через те, що інспектори митниць мають сумніви у правильності визначення митної вартості та достовірності інформації, а через те, що рівень цін на аналогічні товари у "базі" вищий. При цьому інспектори митниць, навіть розуміючи абсурдність ситуації, вимушені вишукувати причини, через які

митна вартість, визначена декларантом, не може бути застосована. Як свідчить аналіз звернень представників громадськості та окремих суб'єктів ЗЕД, практика коригування митної вартості, і як наслідок, її значне підвищення зараз діє в усіх регіонах країни. Зокрема, найбільша кількість скарг від суб'єктів ЗЕД надходило на діяльність Київської міжрегіональної, Південної, Хмельницької митниць. Проте з аналогічними проблемами зіткнулися і підприємства, які здійснюють митне оформлення у Запорізькій, Донецькій, Кіровоградській, Луганській, Дніпропетровській митницях.

Тематика скарг суб'єктів ЗЕД стосується неправомірних дій посадових осіб органів доходів і зборів України під час митного оформлення товарів, зокрема порушення норм розділу III Митного кодексу України. Проблематику скарг щодо процедури коригування митної вартості товарів, за результатами аналізу звернень суб'єктів ЗЕД, можна розкласти на такі складові:

1) Трагування поняття розбіжностей. Під час обґрунтування причин коригування митної вартості інспектори митниць посилаються на "розбіжності" в документах.

Приклад 1. Для підтвердження митної вартості товару митники вимагають подати додаткові документи – бухгалтерську документацію, в тому числі довідку про оприбуткування товару. При цьому підприємство оприбутковує товар після проведення його митного оформлення. На момент митного оформлення декларації можуть бути надані довідки про оприбуткування попередніх партій товару. У разі якщо попередні поставки товару були здійснені за іншим додатком до контракту та за іншою ціною, цей факт також розглядається як розбіжність і підстава для коригування митної вартості.

Інші приклади "знайдених" розбіжностей: "підпис у контракті відрізняється від підпису в інвойсі", "...у митній декларації країни-відправника не зазначено поштовий індекс відправника...".

2) Затребування додаткових документів. Суб'єкти ЗЕД зазначають, що працівники митниць вимагають додаткового надання всіх можливих документів. При цьому не враховується специфіка товару.

Приклад 2. Мають місце ситуації, коли митники вимагають надання договорів і рахунків з третіми особами в тих випадках, коли контрактоутримувачем і виробником є підприємства-нерезиденти, які входять до однієї корпорації. У відповідь на запит про надання договору з виробником товару постачальник зазвичай надсилає лист про те, що такого договору не існує, оскільки обидва підприємства входять до одного концерну. Представники митниць такі листи не беруть до уваги, а факт ненадання затребуваного документа є підставою для коригування митної вартості.

Приклад 3. Під час митного оформлення товарів інспектор митниці вимагає надання прайс-листів і каталогів на так звані "біржові товари" (наприклад, сировина і паливо для металургійної промисловості). При цьому виникає ситуація, коли додаткові документи надати неможливо, оскільки ціна на такі товари встановлюється за результатами торгів. Результат – ненадання затребуваного документа є підставою для коригування митної вартості. І ситуація навпаки, коли додатково інспектори митниць вимагають подання інформації біржових організацій на товари, які не продаються і не купуються на біржах.

Наведені приклади свідчать про необхідність чіткого тлумачення примітки "за наявності" (ч. 3 ст. 53 МКУ). Тобто факт відсутності у декларанта зазначеного документа внаслідок того, що такий документ взагалі неможливо надати, та повідомлення про це митному органу не повинен слугувати підставою для коригування митної вартості.

З іншого боку, скарги підприємств щодо вимоги додаткових документів стосуються також необхідності надання висновків спеціалізованих експертних організацій. За інформацією

суб'єктів ЗЕД, вартість такого висновку в рамках одного коду товару може становити понад 1000 грн. Вимога щодо надання таких висновків одразу за кількома кодами товарів, наприклад у рамках однієї невеликої партії товарів, автоматично призводить до збільшення затрат підприємства та затримки митного оформлення. При цьому суб'єкти ЗЕД зазначають, що факт надання такого висновку не є підставою для визнання заявленої декларантом митної вартості, оскільки такі документи мають виключно інформаційно-довідковий характер.

Окрім того, як зазначають представники підприємств, працівники митниць при запиті додаткових документів, відповідно до ч. 3 ст. 53 МКУ, зазначають таку підставу: “у зв'язку із спрацюванням профілю ризику відносно імовірного заниження рівня митної вартості товару...”. Це свідчить, що інспектор спирається не на документи, подані до митного оформлення, а на вже наявну в “базі” цінову інформацію.

Слід зазначити, що Єдина автоматизована інформаційна система (ЄАІС) закрита для вільного доступу, що, у свою чергу, позбавляє декларанта можливості довести задекларовану митну вартість. Проте правовий статус ЦБД ЄАІС ДМСУ МД (РКМВ), порядок її формування, ведення, отримання інформації, а також порядок використання її даних суб'єктами господарських відносин у ході зовнішньоекономічної діяльності Митним кодексом України не передбачено.

Також у ЦБД ЄАІС ДМСУ МД (РКМВ) відсутня інформація про коригування заявленої митної вартості товарів, а також інформація щодо судових рішень з питань визначення митної вартості товарів та методів її визначення. Тому колегія судів доходить висновку, що ця база не містить усіх об'єктивних даних щодо імпортованих в Україну товарів, які підтверджуються документально і підлягають обчисленню (Вищий адміністративний суд України: ухвала від 15 січня 2014 р. № К/800/48476/13, № К/800/49267/13) [10].

Отже замість того, щоб прискорювати та спрощувати процедури митного контролю і митного оформлення, використовувати механізми постаудиту, митниці навпаки – створюють додаткові перешкоди для ведення бізнесу.

3) Порушення норм МКУ щодо проведення консультацій, тобто ігнорування звернень підприємств про проведення консультацій щодо обрання методу визначення митної вартості. Скарги підприємств, зокрема, містять нарікання на те, що в більшості випадків не проводяться консультації з громадськістю, а додаткові документи, надані на вимогу митниці, не розглядаються. Тобто рішення про коригування митної вартості здійснюється без урахування додаткових документів.

Слід зазначити, що нинішня ситуація не сприяє активізації наповнення бюджету, а навпаки, має зворотний ефект. Це призводить до низки негативних економічних, соціальних та інших наслідків, які впливають як на загальнодержавному рівні, так і на рівні окремих підприємств.

Щодо проблем, які виникають на загальнодержавному рівні:

1) Відмова підприємств від подальших поставок товару або зменшення обсягів імпортованої продукції. Наслідки – зменшення сум сплачених податків (втрати бюджету) та зменшення обсягів виробництва, а отже, скорочення робочих місць.

2) Підвищення вартості імпортованої продукції та роздрібною ціни. Наслідок – зниження конкурентоспроможності товарів (заповнення ринку низькоякісними товарами іноземного виробництва), а також зниження обсягів імпорту якісної продукції. За інформацією представників металургійної галузі, протягом 2013 р. тільки одним підприємством (металургійний комбінат) було сплачено додаткових 44 млн грн внаслідок коригування митної вартості товару, а саме: вугілля, коксу, магнезиту та іншої сировини для доменних печей. За підрахунками підприємства, рівень підвищення митної вартості імпортованих товарів у 2012 р.

становив 17 %. Натомість у 2013 р. цей показник за окремими категоріями товарів досягнув 50 % [10].

На жаль, отримати інформацію щодо реальної ситуації в окремих регіонах досить складно. Відповідно, можна зробити припущення, що проблемні питання, пов'язані з визначенням і коригуванням митної вартості, актуальні для всієї країни, разом з тим відрізняється їх гострота.

Аналіз судових рішень у справах за позовами декларантів у митні органи, пов'язаних з оскарженням рішень про визначення митної вартості товарів, свідчить про сформоване судом правове становище щодо застосування митними органами другорядних методів визначення митної вартості.

Згідно з положенням у постанові Верховного Суду України від 23 квітня 2013 р. у справі № 21-85a13 митні органи мають виключну компетенцію в питаннях перевірки та контролю правильності розрахунку декларантом митної вартості і з цією метою мають повноваження зажадати додаткові документи для перевірки правильності зазначеної митної вартості товару в разі наявності підстав для сумніву в правильності митної оцінки товару, що переміщується через митний кордон України [8]. Разом з тим дискреційні функції митних органів мають законодавчі обмеження у випадках незгоди із задекларованою митною вартістю. До них, зокрема, належать процедура консультацій між митним органом та декларантом з метою обґрунтованого вибору підстав для визначення митної вартості та обов'язок послідовного вибору методів (від першого до шостого) визначення митної вартості [11].

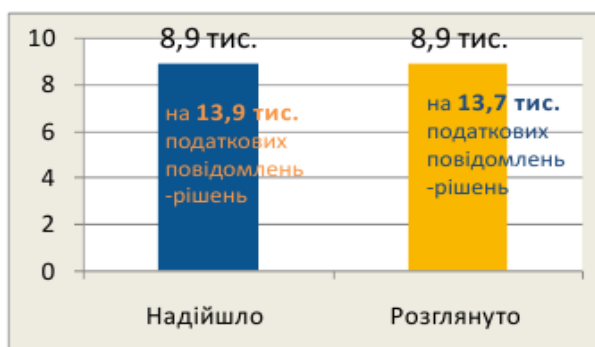
Крім того, згідно із зазначеним у постанові Вищого адміністративного суду України від 3 липня 2013 р. у справі № К/9991/71962/12 “при застосуванні шостого “резервного” методу визначення митної вартості товарів митний орган повинен вказати в рішенні про визначення митної вартості товарів детальну інформацію, на підставі якої прийнято це рішення, джерела інформації, які використовувалися митним органом, та їх реквізити” [12].

Як вбачається з наведеного в судових рішеннях, у разі наявності підстав для сумніву в правильності митної вартості товарів митні органи зобов'язані провести процедуру консультацій, витребувати додаткові документи і в разі прийняття рішення про визначення митної вартості товарів обґрунтувати неможливість застосування кожного з попередніх методів і неможливість визнання заявленої декларантом митної вартості товарів. Тільки за умови дотримання всіх перерахованих вище дій з боку митних органів рішення про визначення митної вартості може вважатися правомірним. Дана позиція підтримується в постанові Верховного Суду України від 25 грудня 2012 р. у справах № 21-399a12, від 14 травня 2013 р. № 21-130a13, від 30 травня 2013 р. № К-43068/10.

Аналіз правозастосовчої діяльності органів доходів і зборів у частині митного оподаткування свідчить, що найбільш ефективним способом збільшення обсягу доходів бюджету від справляння митних платежів є правильне визначення величини митної вартості товарів. Водночас саме митна вартість стає сьогодні найпоширенішим об'єктом судового розгляду в галузі митної справи.

Зокрема, протягом 2013 р. до Головних управлінь Міндоходів надійшло більше 14 тис. первинних скарг на 21 тис. податкових повідомлень-рішень [1], розглянуто 14,5 тис. первинних скарг на 21,9 тис. податкових повідомлень-рішень. Загальна сума за ними становила 32,15 млрд грн.

- Залишено без змін 20,6 тис. податкових повідомлень-рішень на 29,81 млрд грн.
- Скасовано повністю 1,3 тис. податкових повідомлень-рішень на 1,56 млрд грн.
- Скасовано частково 2,3 тис. податкових повідомлень-рішень на 779,01 млн грн.

Кількість справ, що стосуються митних спорів за участю митниць Міндоходів, протягом 2013 р. склала 3,9 тис. справ на суму 3,7 млрд грн. За рік було розглянуто 2,4 тис. справ на 1,4 млрд грн.

- На користь митних органів вирішено 1,19 тис. справ на суму 884,7 млн грн, що становить 52,4 % від кількості та 61,9 % суми розглянутих судами справ.

- На користь платників вирішено 1,17 тис. справ на суму 543,4 млн грн (або 47,6 % від кількості та 38,1 % від суми розглянутих справ).

Решта 1,5 тис. справ на суму 2,3 млрд грн перебуває на розгляді.

У результаті аналізу судової практики щодо митного обкладення слід виділити проблемні місця в рішеннях митних органів за митною вартістю:

- необґрунтованість рішення митного органу щодо неприйняття заявленої декларантом митної вартості товарів або незгоди з обраним декларантом методом її визначення;

- недотримання процедури переходу на інший метод визначення митної вартості товарів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, у більш розвинених країнах – членах СОТ митна вартість товарів визначається за ціною угоди приблизно у 95 % випадків. В Україні кількість таких випадків коливається між приблизно 70 і 80 % (за даними Міністерства доходів і зборів України). Відповідно, у 20–30 % випадків задекларована митна вартість не приймається митними органами і визначається ними на більш високому рівні, що має наслідком сплату більшої суми податків імпортерами.

Зокрема, І. П. Даньков (Американська торговельна палата в Україні) на засіданні Комісії Громадської ради при Міндоходів України з питань митної справи 17 вересня 2013 р. [10] висловився про ставлення іноземного бізнесу до ситуації та проблем, пов'язаних із коригуванням митної вартості товарів. Він підкреслив, що така ситуація негативно впливає на інвестиційний імідж України. Експерт повідомив, що митне законодавство держави, в тому числі в питаннях, що стосуються митної вартості товарів, є прогресивним та враховує норми європейського митного законодавства та вимоги СОТ. Разом з тим нинішня ситуація демонструє розрив між тим, що закладено в нормах законів, та практикою їх застосування.

Проблему застосування методів визначення митної вартості товарів необхідно вирішувати такими шляхами.

1. Забезпечення безумовного дотримання порядку застосування методів визначення митної вартості товарів, встановленого гл. 9 розд. III МКУ.

2. Удосконалення митного законодавства з питань митної вартості товарів. Зокрема, формування зауважень та пропозицій до законопроектів з питань внесення змін до Митного кодексу України стосовно митної вартості товарів, до проекту Закону України “Про внесення змін та доповнень до Митного кодексу України (щодо унеможливлення корупційних дій під час встановлення митної вартості товарів)”, до проекту Закону України “Про внесення змін до Митного кодексу України” (реєстраційний номер 2061а) та інших законів. Таким чином, вирішення проблемних питань може бути досягнуте шляхом забезпечення безумовного виконання норм чинного законодавства України.

3. Визначити, що відомості, котрі містяться в інформаційних системах органів доходів і зборів щодо митної вартості ідентичних, подібних (аналогічних) товарів, які переміщуються через митний кордон України, не можуть бути підставою для відмови у митному оформленні товарів за заявленою декларантом або уповноваженою ним особою митною вартістю товарів, визначеною за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються.

Список використаних джерел:

1. Публічний звіт Міністерства доходів і зборів України за 2013 рік.
2. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : монографія / І. Г. Бережнюк. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. – 543 с.
3. Терещенко С. Декларування митної вартості та контроль за нею / С. Терещенко // Діловий вісник. – 2006. – № 07 (146).
4. Терещенко С. С. Етапи формування національного законодавства з питань митної вартості / С. С. Терещенко, Г. Д. Симонова, Г. О. Хабло // Митна безпека. – 2010. – № 1. – С. 38–46.
5. Терещенко С. С. Митна вартість: сучасний стан, проблеми та шляхи розв’язання / С. С. Терещенко, Г. О. Хабло // Вісник Академії митної служби України. Серія : “Економіка”. – 2011. – № 1 (45). – С. 20–27.
6. Тоцька Т. С. Державне регулювання митної вартості : дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 / Т. С. Тоцька ; Гуманітарний ун-т “Запорізький ін-т держ. та муніцип. управління”. – Запоріжжя, 2007. – С. 160–173.
7. Митний кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2012. – № 44–45, № 46–47, № 48, ст. 552. – Режим доступу : <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495%D0%B0-17>
8. Нормативно-правові аспекти визначення та контролю митної вартості товарів: сутність, проблеми та напрями вдосконалення : звіт про НДР (пром.ін.) 01.11.2012 / Державний науково-дослідний інститут митної справи ; керівн. С. С. Терещенко ; викон. В. В. Суворов [та ін.]. – Хмельницький, 2012. – 218 с. – № держреєстрації 01117U006923.
9. Овчарук І. Г. Митна вартість: проблема реалізації основного методу визначення митної вартості товарів / І. Г. Овчарук, В. І. Царенко // Митна безпека. – 2013. – № 2. – С. 88–93.
10. Протокол № 2 засідання Комісії Громадської ради при Міндоходів України з питань митної справи від 17 вересня 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minrd.gov.ua/pro-minrd-ukraini/gromadska-rada/diyalnist-komisiy-gromadskoi-radi/komisiya-z-pitan-mitnoi-spravi/protokoli/print-62840.html>
11. Постанова Верховного Суду України від 25.12.2012 р. № 21-399а12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28print>
12. Постанова Верховного Суду України від 09.10.2012 р. № 21-252а12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28print%29/5A7394ABBFCD>